

Motion till riksdagen 2023/24:2329

av **Nooshi Dadgostar m.fl. (V)**

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	162 821	-24 200
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 068 396	-120 000
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	1 037 024	±0
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	350 000	±0
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	130 367	±0
2:5 Riksrevisionen	368 817	±0
3:1 Sametinget	63 000	71 000
4:1 Regeringskansliet m.m.	9 450 059	-143 000
5:1 Länsstyrelserna m.m.	3 867 590	175 300
6:1 Allmänna val och demokrati	664 640	±0
6:2 Justitiekanslern	86 572	±0
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	180 976	±0
6:4 Valmyndigheten	61 405	±0
6:5 Stöd till politiska partier	169 200	±0
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	51 795	±0
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	207 771	20 000
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	20 000	30 000
8:1 Mediestöd	1 017 119	500 000

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
8:2 Mediemyndigheten	81 577	±0
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	31 234	±0
Summa	19 070 363	509 100

Vänsterpartiet avvisar regeringens generella besparingar inom statsförvaltningen

Regeringen genomför en generell besparing i statsförvaltningen på 1 procent, utöver den årliga besparing som redan finns. Det gör man helt utan plan och utan hänsyn till myndigheternas särskilda behov och förutsättningar. Att statsförvaltningen är effektiv är en förutsättning för medborgarnas förtroende. Men den generella effektivisering som regeringen nu försöker sig på kommer att få konsekvenser för kärnverksamheten. Sämre förutsättningar för de statsanställda att utföra sitt uppdrag innebär i sin tur att servicen till medborgarna kommer att bli lidande. Vänsterpartiet avvisar denna generella besparing. Vi har valt att göra det samlat genom ett nytt anslag under utgiftsområde 2. Inom utgiftsområde 1 berörs följande anslag: 3:1, 4:1, 5:1, 6:6, 8:2 och 9:1.

Anslag 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget med 15 procent av den föreslagna nivån för 2024. I dessa tider när de svenska hushållen är hårt pressade av hög inflation och stigande räntor anser Vänsterpartiet att även hovet i bör spara. Läs mer om förslaget i motionen Ett modernt och demokratiskt statsskick (2023/24:995). Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget med 24,2 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Anslag 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Vänsterpartiet föreslår en sänkning av riksdagsledamöternas arvoden som ett led i att skapa ett gott förtroende mellan folkvalda och det folk som de representerar. Vårt förslag innebär att riksdagsledamöternas arvoden knyts till 100 procent av ett prisbasbelopp per månad. Vidare föreslår vi att alla extra arvodesersättningar som är direkt knutna till riksdagsarbetet avskaffas. Läs mer om förslaget i motionen Riksdagsledamöternas arvoden och villkor (2023/224:992). Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget med 120 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Anslag 3:1 Sametinget

Bevarande av de samiska språken

Då de samiska språken under lång tid har varit, och fortfarande är, hotade och satta under stor press är behoven av olika typer av språkstödjande, stärkande, rådgivande och informationshöjande insatser enorma såväl bland samer som i samhället i stort.

Samtidigt är Sametingets personella och ekonomiska resurser starkt begränsade. Vi föreslår därför en satsning i syfte att ge Sametinget mer resurser för att arbeta med språkfrågorna. Satsningen kan även användas av Sametinget för att bygga ut det samiska biblioteket som är en resurs för hela landet. 2022–2032 infaller FN:s språkdecennium vilket ytterligare motiverar satsningar på de samiska språken. I motionen Åtgärder för det samiska folket (2023/24:993) skriver vi mer om våra förslag gällande samepolitiken. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Stipendieordning för samiska studier

I dag måste studenter som vill läsa samiska göra det utöver sina ordinarie studier och ta ytterligare studielån. Det har medfört en stor brist på utbildade lärare i samiska språk. Vi vill införa en stipendieordning i syfte att ge samiska studenter möjlighet att ansöka om stipendier för språkstudier i samiska. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Repatriering av samiska kvarlevor och heliga föremål

Krav på återförande (repatriering) av föremål och kvarlevor har rests bland världens urfolk sedan 1970-talet. Repatriering handlar om rätten till det förflutna och sina förfäder. Det handlar också om försoning mellan urfolk och statsmakterna. Sametinget har tillsatt ett etiskt råd som ska vara ett rådgivande organ för etiska frågor vad gäller hantering och förvaring av samiska kvarlevor. Vi vill se ett mer intensifierat arbete när det gäller repatrieringen från statens sida. Sametingets etiska råd behöver därför få ökade resurser för att kunna möta upp i det arbetet. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 1 miljon kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Nationalscen för Sápmi

Sámi Teáhter (Samiska teatern) bildades genom ett beslut i Sametinget 1992 och tog sitt nuvarande namn, Giron Sámi Teáhter, 2009. Produktionerna turnerar i landet, främst i den svenska delen av Sápmi. Uppdraget är att bedriva professionell scenkonst med den samiska kulturen och identiteten som grund samt främja de samiska språken genom att lyfta samhällsaktuella frågor. Förutom att Giron Sámi Teáhter är det samiska folkets teater är det även en kunskapsbank i språk och kultur för hela det samiska området. Ett pilot- och utvecklingsarbete pågick 2017–2020 med uppdrag att utreda och klarlägga hur Giron Sámi Teáhter kan utvecklas till en samisk nationalscen. En förstudie har överlämnats till Sametinget och Kulturdepartementet. Vi föreslår en satsning i syfte att inrätta en nationalscen för Sápmi. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Ökade resurser till konsultationsförfaranden

Den 1 mars 2022 trädde konsultationslagen i kraft. Syftet med konsultationer är att främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter. Förslaget innebär att regeringen och statliga förvaltningsmyndigheter ska vara skyldiga att konsultera Sametinget innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Den 1 mars 2024 har lagen varit i kraft i två år och därigenom ansluts även regioner och

kommuner till konsultationsordningen. Vi vill därför utöka resurserna till Sametinget så att de får mer resurser till konsultationsförfaranden. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslag 3:1 Sametinget 71 miljoner kronor mer än regeringen 2024.

Anslag 4:1 Regeringskansliet m.m.

Vi anser att Regeringskansliet har fått omotiverat mycket pengar jämfört med regeringens tidigare budgetförslag (BP 2022, prop. 2022/23:1). Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget med 143 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Anslag 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Ökade resurser för djurskyddskontroller

Djurskyddet behöver stärkas för att främja en god djurvälstånd. En rad oacceptabla förhållanden har under de senaste åren uppmärksammats. Vänsterpartiet vill stärka länsstyrelsernas resurser för att utöva kontroller utöver den del som är avgiftsfinansierad genom ett ökat anslag för länsstyrelsernas djurskyddsarbete. Det skapar ökade möjligheter att utöva djurskyddskontroller efter anmälningar och att förstärka djurskyddstillsynen. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Statligt stöd för stärkt tillsyn av strandskyddets efterlevnad

Strandskyddet är av mycket stor betydelse för allmänhetens tillgång till sjöar och vattendrag och för vår biologiska mångfald. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga dessa förutsättningarna. Genom strandskyddet som infördes på 1950-talet har tillgången till en stor andel av våra stränder varit möjlig för alla människor oavsett inkomst. Exploateringen av våra stränder har trots strandskyddslagstiftningen fortsatt sedan 1950-talet men strandskyddet är ändå i dag en bärande del av allemansrätten. Tidigare utvärderingar visar att avvikelser vid tillämpningen av strandskyddslagstiftningen varierar kraftigt mellan kommuner och mellan länsstyrelser. Dessutom framhåller utredningen Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd (SOU 2020:78) att det bedrivs relativt lite strandskyddstillsyn i landet. Vänsterpartiet anser att det är av stor vikt att överträdelser av strandskyddet beivras och anser att länsstyrelserna bör tillföras ekonomiska resurser för att stärka strandskyddstillsynen i landet för att värna allmänhetens tillgång till stränder. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 25 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Administrativ ersättning för att fördela stöd till samhällsbyggnadsprojekt i Norrbottens och Västerbottens län

Regeringen föreslår att stödet för innovativa och hållbara samhällsbyggnadsprojekt i Norrbottens och Västerbottens län på utgiftsområde 18 avvecklas för att finansiera

andra reformer. Som konsekvens föreslås att länsstyrelsernas administrativa ersättning för att fördela stödet ska upphöra och anslaget minskas med 300 000 kronor per år 2024–2030. Vänsterpartiet avvisar avvecklingen av stödet. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av anslaget med 300 000 kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Förstärkning av länsstyrelsernas organisation

Området länsstyrelserna avser den samordnade länsförvaltningen med de 21 länsstyrelserna. Anslaget finansierar en del av länsstyrelsernas verksamhetskostnader. Resterande del av kostnaderna finansieras med bidrag från andra anslag och avgifter. För att få nödvändig kontinuitet i verksamheten krävs att länsstyrelserna får en stabil finansiering. Detta har varit svårt då stor del av finansieringen sker via andra myndigheter. Länsstyrelserna har bl.a. haft svårt att rekrytera anställda med specialistkompetens till följd av den oförutsägbara medelstillelningen. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 50 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslag 5:1 Länsstyrelserna m.m. 175 miljoner kronor mer än regeringen 2024.

Anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

De nationella minoriteterna är samer, som också är ett urfolk, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar. De språk som omfattas är samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch. Med tornedalingar avser vi även kväner och lantalaiset. Genom internationella avtal har Sverige sedan ratificeringen 2000 förbundit sig att skydda och stärka de nationella minoriteternas rättigheter till identitet, språk, kulturarv och religion. Men mycket återstår att göra. Fortfarande förekommer diskriminering, rasism och hatbrott mot människor som tillhör de nationella minoriteterna. Av denna anledning måste vi ständigt fortsätta att förbättra och utveckla rättigheterna för den nationella minoritetsbefolkningen. Läs mer om våra förslag i motionen Åtgärder för de nationella minoriteterna och minoritetsspråken (2022/23:1214). Vi föreslår en satsning i syfte att fördjupa arbetet med åtgärder för de nationella minoriteterna. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Anslag 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer

Långsiktig finansiering av insatser för att nå målet om romsk inkludering

Sverige har antagit en strategi för romsk inkludering med målet att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som inte är rom. Halva tiden har nu gått och enligt en utvärdering av Länsstyrelsen i Stockholm har arbetet tappat fart och genomslagskraft. Länsstyrelsen förordar därför ett långsiktigt statsbidrag för arbetet med romsk inkludering riktat till kommuner och myndigheter. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Nationellt center/myndighet för romska frågor

Kommissionen mot antiziganism (SOU 2016:44) föreslår i sitt slutbetänkande att regeringen ska inrätta ett nationellt center för romska frågor. Den förra regeringen tillsatte en utredning som har sett över frågan och lämnat förslag om att inrätta Myndigheten för romska frågor (Ds 2019:15). Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 10 miljoner kronor i syfte att starta upp den nya myndigheten jämfört med regeringens förslag 2024.

Sammantaget tillför Vänsterpartiet 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer 30 miljoner kronor mer än regeringen 2024.

Anslag 8:1 Mediestöd

Regeringen har lämnat förslag till riksdagen om en ny lag om mediestöd. Den nya lagen ska träda i kraft den 1 januari 2024, under förutsättning att det nya stödsystemet godkänns av Europeiska kommissionen. Det nya mediestödet kommer sannolikt att leda till en minskad mångfald på medieområdet. Vänsterpartiet anser att en större satsning behöver göras på mediestödssystemet, i synnerhet för att värna mångfalden av medier. Läs mer om våra förslag i motionen med anledning av prop. 2022/23:133 Ett hållbart mediestöd för hela landet (2023/24:20). Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 500 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2024.

Nooshi Dadgostar (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Isabell Mixter (V)

Jessica Wetterling (V)

Ida Gabrielsson (V)

Tony Haddou (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)